

Sygn.akt III AUa 841/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Alicja Sołowińska

Sędziowie: Sławomir Bagiński

Bożena Szponar - Jarocka

Protokolant: Magdalena Zabielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 kwietnia 2021 r. w B.

sprawy z odwołania A. K.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji Dyrektora Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 14 października 2020 r. sygn. akt V U 1613/19

oddala apelację.

Sławomir Bagiński Alicja Sołowińska Bożena Szponar – Jarocka

Sygn. akt III AUa 841/20

UZASADNIENIE

Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji decyzją z 12 lipca 2017 r. ustalił A. K. nową wysokość emerytury policyjnej, która od 1 października 2017 r. wynosi 2069,02 zł. Przeliczenie polegało na obniżeniu wysokości świadczeń z powodu służby w okresie od 2 października 1987 r. do 31 lipca 1990 r. na rzecz państwa totalitarnego.

A. K. złożył odwołanie od powyższej decyzji, zarzucając:

- 1) naruszenie art. 11 ustawy z dnia 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej polegające na niezawiadomieniu go o wszczęciu postępowania w przedmiocie ponownego ustalenia wysokości emerytury, co doprowadziło do pozbawienia go prawa czynnego udziału w tym postępowaniu,
- 2) naruszenie art. 34 ust. 1 ustawy polegająca na nieprzeprowadzeniu postępowania w celu ustalenia, czy jego służba mogła być uznana za pełnioną w warunkach określonych w art. 13b ustawy, czyli na rzecz państwa totalitarnego,

- 3) błąd w ustaleniach faktycznych wyrażający się w uznaniu, że służba w Z. (...) lub w Zarządzie Kontroli (...) G. była służbą na rzecz państwa totalitarnego,
- 4) naruszenie art. 8a ustawy polegające na wydaniu decyzji bez uprzedniego przeprowadzenia przez MSWiA postępowania sprawdzającego, gdy z tego przepisu wynika taki obowiązek,
- 5) naruszenie art. 15c ust. 1 ustawy poprzez obniżenie wysokości emerytury z zemsty politycznej i naruszenie zasady ochrony prawa nabytego.

Na podstawie tych zarzutów ubezpieczony wniósł o zmianę decyzji i przyznanie emerytury w poprzedniej wysokości.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z 14 października 2020 r. zmienił zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że przyznał A. K. od 1 października 2017 roku emeryturę w wysokości obowiązującej we wrześniu 2017 roku oraz zasądził od Dyrektora Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. na rzecz A. K. 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że A. K., urodzony (...). W okresie od 2 września 1983 r. do 30 sierpnia 1987 r. był podchorążym WSOWZmech, filii (...). W okresie od 2 października 1987 r. do 2 kwietnia 1990 r. pełnił służbę jako starszy kontroler w (...) G. (...), a następnie od 3 kwietnia 1990 r. pełnił służbę w (...) K..

Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA decyzją z dnia 21 marca 2013 r. przyznał mu prawo do emerytury policyjnej - od 26 lutego 2013 r. Do 1 marca 2017 r. emerytura wynosiła 6609 zł, a od 1 października 2017 r. - 2069 zł.

Instytut Pamięci Narodowej 29 maja 2017 r. sporządził informację o przebiegu służby A. K.. Potwierdza ona pełnienie służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji od 2 października 1987 r. do 31 lipca 1990 r.

Decyzja w sprawie nowej wysokości emerytury została wydana na podstawie art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej. W przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. emerytura wynosi 0% podstawy – za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa. Nowa wysokość emerytury nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłacanej przez ZUS. Nowelizacja ustawy weszła w życie 1 stycznia 2017 r. W taki sposób wysokość emerytury podlega ustaleniu w przypadku wniosku o świadczenia złożone po dniu wejścia ustawy w życie. Do świadczeń nabytych wcześniej ma zastosowanie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. Stanowi on, że w przypadku osób, w stosunku do których z informacji, o której mowa w art. 13a ustawy zmienianej w art. 1, wynika, że pełniły służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy zmienianej w art. 1, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy mają przyznane świadczenia na podstawie ustawy zmienianej w art. 1, organ rentowy właściwy według przepisów ustawy zmienianej w art. 1, wszczyną z urzędu postępowanie w przedmiocie ponownego ustalenia wysokości świadczeń, o których mowa w art. 15c lub 22a ustawy zmienianej w art. 1.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na słuszność zarzutów ubezpieczonego wobec organu rentowego na temat zaniechania przeprowadzenia postępowania w przedmiocie przeliczenia świadczenia. W jego aktach nie ma żadnych dokumentów wskazujących na wszczęcie takiego postępowania. Przede wszystkim brak jest stosownej decyzji. W pouczeniu dołączonym do decyzji organ rentowy podał, że postępowanie zostało wszczęte po nadesłaniu przez IPN informacji o przebiegu służby A. K.. Na żądanie Sądu Okręgowego w Warszawie IPN w piśmie z 6 września 2018r. wyjaśnił, że z zapisów znajdujących się w jego aktach osobowych wynika, iż pełnił służbę na rzecz państwa totalitarnego w myśl art. 13b ust. 1 pkt 5 lit. c i d ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. Oznacza to, że wypełniał zadania Służby Bezpieczeństwa i czynności operacyjno-techniczne niezbędne w działalności Służby Bezpieczeństwa w jednym z wymienionych w tych punktach departamentach, biurach, zarządach lub wydziałach. Ubezpieczony zaprzeczył, aby w spornym okresie służył w Z. (...). Taka służba została wymieniona w art. 13b ust. 1 pkt. 5 lit. b. Jeśli chodzi o Zarząd Kontroli (...) G. to został on rozwiązany 1 lutego 1972 r. Częściowo jego zadania przejął od 1 kwietnia 1972 r. (...). Ubezpieczony twierdzi, że nigdy

nie służył w (...) z tej prostej przyczyny, iż w dacie rozpoczęcia przez niego służby wojskowej taki Zarząd nie istniał. Ten zarzut Sąd Okręgowy uznał za słuszny. Prawdopodobnie z tytułu bycia kontrolerem granicznym pełnił służbę w Z. O. P., ale IPN nie ma dowodu na tego potwierdzenie. Zaniechanie przeprowadzenia jakiegokolwiek postępowania dowodowego uniemożliwiło wyjaśnienie tej wątpliwości. Organ rentowy uznał, że był związany treścią informacji IPN.

Stosownie do art. 15c ust. 4 ustawy w celu ustalenia wysokości emerytury, zgodnie z ust. 1-3, organ rentowy występuje do IPN z wnioskiem o sporządzenie informacji dotyczącej przebiegu służby na rzecz państwa totalitarnego. Treść wniosku została podana w art. 13a ust. 2 ustawy.

Sąd Okręgowy wskazał, że według ustawodawcy były funkcjonariusz SB lub żołnierz (...) mógł pełnić służbę na rzecz państwa totalitarnego od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. W przypadku osoby, która rozpoczęła służbę po raz pierwszy nie wcześniej niż w dniu 12 września 1989 r. okresu służby do 31 lipca 1990 r. nie uznaje się za służbę na rzecz państwa totalitarnego. Porównanie treści art. 13b i art. 13c prowadzi do wniosku, że nie wiadomo do kiedy Polska była państwem totalitarnym. Przede wszystkim ustawodawca nie podał definicji takiego państwa. W jednym przypadku w okresie 12 września 1989 r. - 31 lipca 1990 r. niektórzy służyli na rzecz państwa totalitarnego, a w innym nie, pomimo tego, że byli funkcjonariuszami tej samej SB lub (...).

Sąd I instancji zauważył, że według IPN wnioskodawca służył na rzecz państwa totalitarnego do 31 lipca 1990 r. Z (...) działał, aż do końca istnienia (...). Zgodnie z art. 148 ust. 3 ustawy z 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U.1990.78.462) z dniem zorganizowania Straży Granicznej zostały rozformowane W. Ochrony P.. Minister Spraw Wewnętrznych otrzymał 6 miesięcy na zorganizowanie Straży Granicznej. Żołnierze zawodowi pełniący w dniu wejścia w życie ustawy służbę w (...), którzy dobrowolnie zgłosili do SG i zostali do niej przyjęci podlegali zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej. Czas pełnienia zawodowej służby wojskowej został wliczony do okresu służby w SG w zakresie wszystkich uprawnień związanych z tą służbą. Sąd wskazując dalej, że na podstawie art. 12 ustawy z 18 lutego 1994 r. emerytura policyjna w 1994 r. przysługiwała funkcjonariuszowi Straży Granicznej, który posiadał 15 lat służby. Wnioskodawca nabył emeryturę w 2013 r. Służbę w Straży Granicznej zakończył w stopniu podpułkownika.

Sąd Okręgowy następnie odniósł się do kolejnej części treści zaskarżonej decyzji, która w sposób pośredni wskazuje na naruszenie przez ustawodawcę zasady ochrony prawa nabytego. W ocenie Sądu treść art. 15c ust. 3 ustawy o zaopatrzeniu funkcjonariuszy jest zaprzeczeniem obowiązującej w cywilizowanym świecie zasad, zgodnie z którą wysokość emerytury zależy od długości okresu opłacania składki. O ile służba przed dniem 12 września 1989 r. może podlegać negatywnej ocenie, to długoletnia służba po tej dacie powinna być odpowiednio rekompensowana finansowo. Rozwiązanie według, którego nawet 1 dzień służby na rzecz państwa totalitarnego przekreśla cały pozostały okres jest nie do przyjęcia. Sąd odniósł się do uchwały siedmiu sędziów SN z dnia 16 września 2020 r. III UZP, w którym Sąd Najwyższy uznał, że kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa” określone w art. 13b ust. 1 ustawy z 18 lutego 1994 r. powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka. Ochrona granicy jest podstawowym obowiązkiem państwa. Obecnie zajmuje się tym SG. Organ rentowy nie wykazał, aby ubezpieczony w spornym okresie naruszył prawo do przemieszczania się.

Na podstawie znajdujących się w aktach sprawy dowodów oraz analizy stanu prawnego jaki ma zastosowanie w jego sprawie Sąd Okręgowy uznał odwołanie za zasadne i dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił decyzję i przywrócił wnioskodawcy świadczenie w wysokości obowiązującej w ostatnim miesiącu przed obniżką, czyli we wrześniu 2017 r.

O kosztach zastępstwa procesowego orzekł na mocy art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Apelację od powyższego wyroku złożył pełnomocnik Dyrektora Zakładu Emerytalno – Rentowego MSWiA. Zaskarżył go w całości i zarzucił mu naruszenie:

a) art. 327¹ § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie podstawy prawnej i faktycznej wyroku, wskazując, iż na podstawie treści uzasadnienia nie sposób ustalić na jakich podstawach prawnych oraz faktycznych wydane zostało zaskarżone rozstrzygnięcie,

b) art. 15c w zw. z art. 13b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, (...) Biura (...) korupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2019 r. poz. 288 z późn. zm.), dalej zwana „ustawą zaopatrzeniową” oraz art. 2 ust 1 i ust 4 ustawy z dnia 16.12.2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 2270), zwaną dalej „ustawą zmieniającą”, poprzez ich niezastosowanie w sytuacji gdy bezspornym jest, iż Odwołujący pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa zdefiniowaną w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, a w związku z tym spełnione zostały przesłanki warunkujące ponowne przeliczenie jego świadczenia z zabezpieczenia społecznego służb mundurowych,

c) art. 15c w zw. z art. 13a ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej w zw. z § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 1148 ze zm.) poprzez ich niezastosowanie, a tym samym błędne ustalanie wysokości policyjnej emerytury w stosunku do byłego funkcjonariusza pełniącego służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej,

d) art. 15c ustawy zaopatrzeniowej oraz art. 2 ust. 1 i ust 4 ustawy zmieniającej poprzez ich niezastosowanie, w sytuacji gdy z informacji o przebiegu służby Nr (...) z dnia 29 maja 2017 r. oraz akt IPN, a także akt emerytalnych wynika jednoznacznie, że Odwołujący się w okresie od dnia 2 października 1987 r. do dnia 31 lipca 1990 r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej,

e) art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r., nr. 78 poz. 483 z późn. zm.) w zw. z art. 15c ust ustawy zaopatrzeniowej oraz art. 2 ust 1 i 4 ustawy zmieniającej poprzez ich niezastosowanie i wydanie orzeczenia z pominięciem obowiązujących przepisów prawa,

f) art. 188 Konstytucji RP poprzez samodzielne rozstrzygnięcie niejako „w zastępstwie” Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności art. 15c oraz 13b ustawy zaopatrzeniowej, w oparciu o które wydana została zaskarżona decyzja, pomijając wynikającą z tego przepisu wyłączną kompetencję Trybunału Konstytucyjnego w zakresie stwierdzania zgodności ustaw i umów międzynarodowych z Konstytucją,

g) art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji nie zawieszenie postępowania odwoławczego do czasu rozstrzygnięcia postępowań toczących się przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawach oznaczonych sygn. akt P 4/18, P 16/19 oraz P 10/20 w których ma zostać rozstrzygnięta kwestia zgodności z Konstytucją art. 15c, art. 22a i art. 24a w związku z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 2270) w związku z art. 2 powołanej ustawy zmieniającej, w sytuacji gdy głównym zarzutem Odwołującego się jest niekonstytucyjność przepisów stanowiących podstawę wydania zaskarżonej decyzji z dnia 12 lipca 2017 r. (znak: (...)) o ponownym ustaleniu wysokości emerytury policyjnej,

h) art. 233 k.p.c. w zw. z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, a w związku z tym bezpodstawne uznanie przez sąd I instancji, iż służba Odwołującego się nie stanowi „służby na rzecz totalitarnego państwa” w rozumieniu ustawy zaopatrzeniowej, pomimo ustalenia w toku postępowania dowodowego iż pełniona była w jednostkach wymienionych w treści art. 13 b ustawy zaopatrzeniowej tj. Z. (...),

i) przepisów postępowania, a to art. 233 § 1 w zw. z art. 252 k.p.c., które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, polegające na zakwestionowaniu przez Sąd I instancji oświadczenia IPN, pomimo braku udowodnienia przez Odwołującego się okoliczności przeciwnych,

j) art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 13b i art. 15c ustawy zaopatrzeniowej oraz art. 2 ust 1 i 4 ustawy zmieniającej poprzez bezpodstawne uznanie, iż pozwany organ emerytalny zobowiązany był do wykazywania iż Odwołujący się podejmował jakąkolwiek osobistą działalność polegającą na naruszaniu podstawowych praw i wolności innych osób, zwłaszcza osób walczących o niepodległość i suwerenność Państwa Polskiego,

k) art. 13b ustawy zaopatrzeniowej poprzez wprowadzenie do zawartej w tym artykule definicji „służby na rzecz totalitarnego państwa” przesłanek z tego przepisu niewynikających tj. obowiązek dodatkowego wykazywania, iż w związku z pracą lub służbą w jednostkach i formacjach wymienionych w treści tego przepisu Odwołujący osobiście podejmował czynności polegające na naruszaniu podstawowych praw i wolności innych osób, zwłaszcza osób walczących o niepodległość i suwerenność Państwa Polskiego, co w konsekwencji prowadzi do nieuzasadnionego, sprzecznego z jednoznacznym, literalnym brzmieniem tego przepisu, zawężenia wprowadzonej w nim przez ustawodawcę definicji tej służby.

Wskazując na powyższe odwołujący się wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno - Rentowego MSWiA z dnia 12 lipca 2017 roku nr świadczenia (...) o ponownym ustaleniu wysokości policyjnej emerytury oraz o zasądzenie od Odwołującego na rzecz Dyrektora Zakładu (...) MSWiA kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję. Ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi decyzję w zakresie zasądzenia na rzecz Pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna i dlatego podlegała oddaleniu.

Przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie jest wysokość emerytury A. K. obniżona decyzją Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z 12 lipca 2017 r., na podstawie art. 15 c w związku z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 708, z późn. zm.), w oparciu o informację otrzymaną z IPN z 29 maja 2017 r. o przebiegu służby odwołującego się na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy.

Sąd I instancji po ustaleniu na podstawie akt osobowych przebiegu służby odwołującego się, zajmowanych przez niego stanowisk uznał, że pełniona służba na W. Ochrona P. nie polegała na wykonywaniu czynności operacyjno – technicznych niezbędnych w działalności Służby Bezpieczeństwa. Z tych powodów Sąd Okręgowy uznał, że w stosunku do A. K. nie mają zastosowania przepisu ustawy z 16 grudnia 2016 r. skutkujące obniżeniem wysokości emerytury od 1 października 2017 r.

Przechodząc do zarzutów apelacji przypomnieć należy, że podstawą do obniżenia emerytury należnej A. K. była informacja IPN z 29 maja 2017 r. o przebiegu służby odwołującego się na rzecz totalitarnego państwa. Informacja ta została wydana przez IPN w oparciu o art. 13a ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy

Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, w brzmieniu nadanym mu art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U.2016 poz. 2270). Zgodnie z treścią art. 13a. ust. 1 na wniosek organu emerytalnego Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu sporządza na podstawie posiadanych akt osobowych i, w terminie 4 miesięcy od dnia otrzymania wniosku, przekazuje organowi emerytalnemu informację o przebiegu służby wskazanych funkcjonariuszy na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b. Zgodnie z art. 13a ust. 5 ustawy informacja o przebiegu służby jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzonym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy.

W myśl § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 18 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2015 r., poz. 1148) środkiem dowodowym potwierdzającym datę i podstawę zwolnienia ze służby oraz okres służby jest zaświadczenie o przebiegu służby sporządzone na podstawie akt osobowych funkcjonariusza wystawione przez właściwe organy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, organ rentowy ustalając wysokość emerytury A. K. był związany treścią informacji IPN o przebiegu jego służby „na rzecz totalitarnego państwa”, bowiem w świetle obowiązujących przepisów organ ten nie ma możliwości kontroli ani oceny informacji dotyczącej przebiegu służby funkcjonariusza. Sąd Okręgowy natomiast nie jest związany tą informacją, bowiem ubezpieczony ubiegający się o świadczenia z ubezpieczenia społecznego w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych może wszelkimi dowodami wykazywać okoliczności, od których zależą jego uprawnienia z tytułu ubezpieczenia.

W orzecnictwie sądów powszechnych, sądów administracyjnych oraz Sądu Najwyższego ukształtował się jednolity pogląd, zgodnie z którym okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego. Ponadto przeciwko informacji o przebiegu służby mogą być przeprowadzane przeciwdowody

Sąd Najwyższy (por. wyroki z 9 kwietnia 2009 r., I UK 316/08, LEX nr 707858; z 6 września 1995 r., II URN 23/95, OSNAPiUS 1996 nr 5, poz. 77, z 8 kwietnia 1999 r., II UKN 619/98, OSNAPiUS 2000 nr 11, poz. 439, z 4 października 2007 r. I UK 111/07, LEX nr 275689, z 2 lutego 1996 r., II URN 3/95, OSNAPiUS 1996 nr 16, poz. 239 oraz z 25 lipca 1997 r., II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998 nr 11, poz. 342) na gruncie art 473 k.p.c. wielokrotnie wypowiadał się, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i prawa pracy w postępowaniu przed sądem nie obowiązują ograniczenia dowodowe. W postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom. Nie może zatem ulegać wątpliwości, że pracownik czy ubezpieczony ubiegający się o świadczenie z ubezpieczenia społecznego może w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych wszelkimi dowodami wykazywać okoliczności, od których zależą jego uprawnienia z tytułu ubezpieczenia - także wówczas, gdy z dokumentu np. zaświadczenia o zatrudnieniu, wynika co innego.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z 9 grudnia 2011 r. sygn. akt II UZP 10/11 (OSNP 2012/23-24/298) wyraził pogląd, że sąd ubezpieczeń społecznych, rozpoznający sprawę w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. w sprawie ponownego ustalenia (obniżenia) wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa, nie jest związany treścią

informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez Instytut Pamięi Narodowej zarówno co do faktów (ustalonego w tym zaświadczeniu przebiegu służby), jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów (zakwalifikowania określonego okresu służby jako służby w organach bezpieczeństwa państwa). Należy podkreślić, że postanowienie Sądu Najwyższego zapadło na tle obniżenia emerytury policyjnej w związku z pierwszą ingerencją ustawodawcy w świadczenia emerytalne funkcjonariuszy reżimu komunistycznego, kiedy to do ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, wprowadzono dodatkowy art. 15b przewidujący, że obniża się emeryturę osobie, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r.

Sąd Najwyższy uznał zatem, że informacja IPN stanowi dowód, który nie jest jednak dowodem wyłącznym albo dowodem niepodważalnym, którym sąd byłby związany, bez możliwości jego oceny w ramach przysługującego sądowi prawa do swobodnej i wszechstronnej oceny dowodów (art. 233 §1 k.p.c.).

Inaczej rozumiana uchwała dawałaby IPN przymioty organu rozstrzygającego arbitralnie kwestie wysokości świadczenia emerytalnego bez potrzeby odwoływania się do sądu a z sądu organ firmujący jedynie ustalenia zawarte w informacji IPN.

Odnosząc się do meritum sprawy wskazać należy, że wprawdzie z literalnego brzmienia przepisu art. 13b ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin wynika, że jedynym kryterium pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa jest fakt pełnienia służby w okresie od 22.07.1944 r. do 31.07.1990 r. w wymienionych w nim jednostkach organizacyjnych będących częścią aparatu systemu policyjnego, na którym opiera się państwo totalitarne, to jednak – zdaniem Sądu Apelacyjnego - mając na uwadze wykładnię celowościową ustawy uznać należy, że istotne znaczenie dla interpretacji definicji „służby na rzecz totalitarnego państwa” ma rodzaj i zakres czynności wykonywanych w trakcie służby.

Ww. ustawa nie zawiera definicji „służby na rzecz totalitarnego państwa”. Celem odkodowania znaczenia tego sformułowania należy w związku z tym odnieść się do definicji zawartej w ustawie z 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz o treści tych dokumentów (Dz.U. z 2019 r. poz. 430). Zgodnie z preambułą ww. ustawy służbą tego rodzaju jest „praca albo służba w organach bezpieczeństwa państwa komunistycznego, lub pomoc udzielana tym organom przez osobowe źródło informacji, polegające na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, była trwale związana z łamaniem praw człowieka i obywatela na rzecz komunistycznego ustroju totalitarnego”.

W uzasadnieniu projektu ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy służb mundurowych wskazano, iż jej celem jest „wprowadzenie rozwiązań zapewniających w pełniejszym zakresie zniesienie przywilejów związanych z pracą w aparacie bezpieczeństwa PRL przez ustalenie na nowo – świadczeń emerytalnych i rentowych osobom pełniącym „służbę na rzecz totalitarnego państwa” w okresie od 22.07.1944 r. do 31.07.1990 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, do zastosowania rygorów z art. 15c ustawy nie wystarczy samo formalne pełnienie służby w jednostkach wymienionych w art. 13 b ustawy w okresie od 22.07.1944 r. do 31.07.1990 r. ale pełnienie służby polegające na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, łamaniem praw człowieka i obywatela.

Odwołać się też należy do wykładni art. 13 b ust. 1 ustawy z 16 grudnia 2016 r. dokonanej przez Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z 16 września 2020 r. (III UZP 1/20). We wskazanej uchwale Sąd Najwyższy stwierdził:

„Kryterium służby na rzecz totalitarnego państwa” określone w art. 13 b ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst Dz. U. z 2020 r., poz. 723) powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka.”

We wspomnianej uchwale Sąd Najwyższy wskazał też, że sądu powszechnego nie wiąże informacja o przebiegu służby wydana przez IPN w trybie art. 13a ust. 1 ustawy z 1994 r. W konsekwencji w razie stosownego zarzutu przeciwko osnowie informacji, sąd jest zobowiązany do rekonstrukcji przebiegu służby w konkretnym przypadku, na podstawie wszystkich okoliczności sprawy. W szczególności na podstawie długości okresu pełnienia służby, jej historycznego umiejscowienia w okresie od 22.07.1944 r. do 31.07.1990 r., miejsca pełnienia służby, zajmowanego stanowiska (§ 59 uchwały SN). W tym zakresie Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na potrzebę sięgania do opinii służbowych funkcjonariuszy, uwzględniania ogólnych reguł dowodzenia: rozkładu ciężaru dowodu, dowodu *prima facie*, domniemań faktycznych, wynikających z informacji o przebiegu służby (§ 60 uchwały SN). Wskazano, że przy ocenie zasadności objęcia konkretnej osoby zakresem ustawy okolicznością, której nie można pominąć jest sam fakt weryfikacji w 1990 r. (§ 92 uchwały SN).

Za Sądem Najwyższym powtórzyć należy, że nie każde nawiązanie stosunku prawnego w ramach służby państwowej wiąże się automatycznie z zindywidualizowanym zaangażowaniem bezpośrednio ukierunkowanym na realizowanie charakterystycznych dla ustroju tego państwa jego zadań i funkcji. Charakteru służby „na rzecz” państwa o określonym profilu ustrojowym nie przejawia ani taka aktywność, która ogranicza się do zwykłych, standardowych działań podejmowanych w służbie publicznej, to jest służbie na rzecz państwa jako takiego, bez bezpośredniego zaangażowania w realizację specyficznych – z punktu widzenia podstaw ustrojowych – zadań i funkcji tego państwa, ani tym bardziej taka aktywność, która pozostaje w bezpośredniej opozycji do zadań i funkcji państwa totalitarnego (§ 82 uchwały SN). W ocenie Sądu Najwyższego nie można zakładać, że każda osoba pełniąca służbę działała na rzecz totalitarnego państwa, gdyż niektóre funkcje związane były z realizacją zadań w zakresie bezpieczeństwa państwa, które są istotne w każdym jego modelu; niezależnie od tego komu była podporządkowana: służba w policji kryminalnej, ochrona granic (§ 95 uchwały SN). Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na potrzebę odróżnienia osób, które kierowały organami państwa totalitarnego, angażowały się w realizację zadań i funkcji państwa totalitarnego, nękały swych obywateli także na innym polu niż styk szeroko rozumianego prawa karnego, a więc tych podmiotów, których ocena jest zdecydowanie negatywna, od osób, których postawa nie pozostawała w bezpośredniej opozycji do zadań i funkcji państwa, lecz sprowadzała się do czynności akceptowalnych i wykonywanych w każdym państwie, także demokratycznym, bez skojarzeń prowadzących do ujemnych ocen. Inaczej każdy podmiot funkcjonujący w systemie państwa w tych latach mógłby się spotkać z zarzutem, że jego działanie, w ogólnym rozrachunku, było korzystne dla państwa totalitarnego (§ 90 uchwały SN).

Rekapitułując Sąd Najwyższy wskazał, że pojęcie „służby na rzecz totalitarnego państwa” sensu stricto: „powinno objąć lata 1944-1956 i wiązać się wyłącznie z miejscem pełnienia służby, o ile oczywiście nie zostaną wykazane przez zainteresowanego przesłanki z art. 15c ust. 5 ustawy z 1994 r. lub w informacji o przebiegu służby zostaną wskazane okoliczności z art. 13a ust. 4 pkt 3 ustawy z 1994 r.” (§ 93 uchwały SN). Natomiast „pojęcie sensu largo obejmie zaś okres wskazany w art. 13 b, czyli łączący w sobie cechy okresu totalitarnego i postotalitarnego (autorytarnego) oraz pierwszego okresu transformacji, to jest od utworzenia rządu T. M. [...] tak interpretowane pojęcie zostanie ukierunkowane na funkcje, jakie pełnił i zadania, jakie podczas służby wykonywał funkcjonariusz.” (§ 94 uchwały SN).

W niniejszej sprawie IPN wydał informację o przebiegu służby odwołującego się stosowanie do art. 13 a ust. 1 ustawy z 1994 r. i na podstawie akt osobowych stwierdził, że A. K. od 2 października 1987 r. do 31 lipca 1990 r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa o którym mowa art. 13b ustawy.

A. K. w odwołaniu oraz przed Sądem I instancji kwestionował służbę na rzecz totalitarnego państwa wskazaną w informacji IPN. Twierdził, że od 2 września 1983 r. do 30 sierpnia 1987 r. był słuchaczem w Wyższej Szkole (...) we W.. Po jej ukończeniu, od dnia 2 października 1987 r. rozpoczął zawodową służbę wojskową w Kaszubskiej Brygadzie (...) w G., jako starszy kontroler w G. P. Kontrolnej w G.- (...) (służbę pełnił do dnia 2 kwietnia 1990 r.). W okresie od 15 lutego 1988 r. do 15 lipca 1988 r. był oddelegowany do Ośrodka (...) w S.. Następnie w okresie od 3 kwietnia 1990 r. do 15 maja 1991 r. pełnił służbę w (...), jako starszy kontroler w (...) K.. Odwołujący dodał również, iż:

- od 16 maja 1991 r. do 15 października 1994 r. pełnił służbę na stanowisku kierownika zmiany (...) K.,
- od 16 października 1994 r. do 15 kwietnia 1995 r. służył na stanowisku kierownika zmiany – p.o. zastępcy komendanta G. P. Kontrolnej w K. – (...) Oddziału Straży Granicznej,
- od 16 kwietnia 1995 r. do 30 kwietnia 1995 r. był kierownikiem zmiany G. P. Kontrolnej w K., jednocześnie studiując w Federalnej Wyższej Szkole (...) w L. którą ukończył w dniu 8 sierpnia 2004 r.
- od 1 maja 2008 r. do 31 lipca 2008 r. będąc jednocześnie zastępcą komendanta P. G. kat. II w K. pełnił również funkcję p.o. Komendanta placówki Straży Granicznej w L., (...) Oddziału Straży Granicznej
- od 1 sierpnia 2008 r. do 31 maja 2010 r. był p.o. komendanta P. G. kat. II w K.
- od 1 czerwca 2010 r. do 25 lutego 2013 r. był komendantem P. G. kat. II w K., (...) Oddziału Straży Granicznej,
- w dniu 25 lutego 2013 r. na własną prośbę odwołujący został zwolniony ze służby.

Podczas rozprawy apelacyjnej dodał również, iż służbę w Straży Granicznej ukończył w 2013 r. i przeszedł na emeryturę. Od 1989 roku pełnił służbę w Straży Granicznej. Straż Graniczna została utworzona w 1990 r. zastępując W. Ochrony P.. W K. służył jako starszy kontroler. Jego służba przed 31 lipca 1990r. i po tej dacie różniła się tylko zmianą formacji w której służył. Na przełomie 1989-1990 r. był weryfikowany w związku z przejściem do służby w utworzonej w miejsce W. Ochrony P. Straży Granicznej. Komisja, która go weryfikowała stwierdziła, że może w dalszym ciągu pełnić służbę. Odwołujący wskazał następnie, że służba jako starszego kontrolera w punkcie w G. polegała na odprawianiu radzieckich statków, które dostarczały do Polski węgiel. Czasem odprawiani byli pasażerowie statków turystycznych, którzy przyplływali do G. z Niemiec. Kontrola statku polegała na tym, że zgłaszano się do kapitana, który okazywał listę załogi statku i trzeba było sprawdzić czy wszyscy mają książeczki żeglarskie. Natomiast, jeśli chodzi o turystów to trzeba było sprawdzić ich dokumenty i to czy wszyscy wrócili na statek. Był starszym kontrolerem dlatego, że ukończył szkołę oficerską. Miał książeczkę wojskową a nie funkcjonariusza (k.160).

W aktach osobowych odwołującego nie ma żadnego dokumentu lub innego dowodu, który by wskazywał, że wnioskodawca został przeszkolony pod kątem działań wywiadowczych czy kontrwywiadowczych. Z opinii służbowych (k. 64 akt personalnych) jednoznacznie wynika uzyskiwanie pozytywnych ocen od przełożonych, ale przede wszystkim zakres wykonywanych wówczas czynności służbowych. Brak jest zatem jakichkolwiek danych, aby uznać, że A. K. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu wcześniej określonym. Akta osobowe nie wskazują, że odwołujący podejmował specyficzne bezpośrednie działania, które zmierzały do nękania obywateli i naruszania ich podstawowych praw i wolności. Brak jest też wskazań, że działania takie podejmował pośrednio przez ich: organizowanie, inspirowanie, nadzorowanie (czyli działania podobne do określenia współsprawstwa w prawie karnym).

Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że w ramach swoich zadań A. K. wykonywał zadania tożsame do zadań realizowanych aktualnie przez funkcjonariuszy Straży Granicznej. Nie sposób więc uznać, iż są to działania niezgodne z prawem, służące jedynie reżimowi totalitarnemu. Działania takie mają na celu zapewnienie porządku publicznego, w związku z czym nie mogą być oceniane negatywnie. Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw oraz przestępstw skarbowych, a także wykroczeń oraz wykroczeń skarbowych w zakresie określonym w art. 1 ust. 2 pkt 4 i w art. 1 ust. 2a,

funkcjonariusze Straży Granicznej pełnią służbę graniczną, prowadzą działania graniczne, wykonują czynności operacyjno-rozpoznawcze i administracyjno-porządkowe oraz prowadzą postępowania przygotowawcze. Straż Graniczna w celu realizacji ustawowych zadań może korzystać z informacji o osobie, w tym danych osobowych uzyskanych przez uprawnione organy, służby i instytucje państwowe w wyniku wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych lub prowadzenia kontroli operacyjnej. Zgodnie zaś z art. 9b Straż Graniczna przy wykonywaniu swoich zadań może korzystać z pomocy osób niebędących jej funkcjonariuszami. Zabronione jest ujawnianie danych o osobie udzielającej pomocy Straży Granicznej, w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych, zaś zgodnie z ust. 4 tego artykułu za udzielenie pomocy, o której mowa w ust. 1, osobom niebędącym funkcjonariuszami może być przyznane wynagrodzenie.

Policyjny organ rentowy nie przejawiał żadnej inicjatywy dowodowej, aby wykazać, że A. K. „pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa” w rozumieniu wskazanym w uchwale Sądu Najwyższego w sprawie III UZP 1/20. Sąd Apelacyjny nie widział żadnych wskazań aby podjąć inicjatywę dowodową z urzędu (art. 232 zd. 2 k.p.c.) w interesie publicznym, ponieważ biorąc pod uwagę stanowiska służbowe, które zajmował odwołujący i to jakie czynności wykonywał, a także krótki okres służby przypadającej przed lipcem 1990 r. jest mało prawdopodobne, aby pełnił on służbę na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu wynikającym z uchwały w sprawie III UZP 1/20.

Skoro odwołujący nie może być zakwalifikowany jako pełniący służbę w rozumieniu art. 13b ustawy z 1994 r., to nie ma do niego zastosowania art. 15c ust. 1-3. Oznacza to, że emerytura odwołującego nie mogła być obniżona.

Odnosnie zawartego w apelacji zarzutu naruszenia art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. poprzez jego niezastosowanie należy wskazać, że pomimo, iż ww. przepis umożliwia sądowi zawieszenie postępowania jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym, to wniosek ten nie zasługiwał na uwzględnienie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zawieszenie postępowania mogłoby spowodować nadmierną przewlekłość niniejszego postępowania i tym samym naruszenie prawa odwołującego do rozpoznania jego sprawy w rozsądnym terminie i skutkować odpowiedzialnością, na podstawie przepisów ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U.2018.75 j.t.). Przypomnieć w tym miejscu należy, iż prawo strony dostępu do sądu i rozpoznania jej sprawy w rozsądnym terminie, gwarantowane jest art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w dniu 4 listopada 1950 r. w R. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) i art. 45 Konstytucji RP. Szczególnie akcentowane jest w sprawach, w których przedmiotem są świadczenia mające istotne znaczenie dla egzystencji ubezpieczonych (emerytury, renty, wynagrodzenia za pracę). Znany jest Sądowi fakt, że przed Trybunałem Konstytucyjnym od trzech lat toczy się postępowanie w sprawie sygn. akt P 4/18, w przedmiocie odpowiedzi na pytanie prawne Sądu Okręgowego w Warszawie. Sąd ten postanowieniem z dnia 24 stycznia 2018 r. sygn. akt XIII 1 U 326/18, zwrócił się do Trybunału z pytaniem o konstytucyjność przepisów art. 15c, art. 22a oraz art. 13 ust. 1 lit. 1c w związku z art. 13b ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biuro Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tekst jednolity z dnia 6 maja 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 708 ze zm.) w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej Biuro Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 2270) w związku z art. 2 ustawy z 16 grudnia 2016 r. oraz art. 1 i 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej Biuro Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 2270). Ponadto zawieszenie postępowania, w świetle art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. jest fakultatywne, a zatem zależne od decyzji sądu orzekającego biorącego w tym względzie pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy. W rozpoznawanej sprawie decyzja organu rentowego zapadła 12 lipca 2017 r. a zatem od jej

wydania upłynął już okres ponad 3 lat. Stąd, zdaniem Sądu Apelacyjnego, niezbędnym jest wydanie orzeczenia w niniejszej sprawie.

Ponadto pomijając fakt fakultatywnego zawieszenia postępowania, na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c., trzeba też zauważyć, że nawet wydanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego stwarzać może stronom, stosownie do jego treści możliwość potencjalnego wznowienia postępowania stosownie do art. 401¹ k.p.c., 403 § 4 k.p.c., 416¹ k.p.c. Nadto równie istotną kwestią jest to, że zawisła przed Trybunałem sprawa dotyczy zgodności przepisów ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) z Konstytucją RP. Nawet zatem negatywne rozstrzygnięcie w tym zakresie dla funkcjonariuszy nie zwolni sądu od oceny istotnego mechaniczno-pauszalnego obniżenia świadczeń w kontekście regulacji prawa unijnego ale i również, z punktu możliwości pozbawienia lub ograniczenia ich świadczeń w kontekście przyznania im ochrony w sprawach art. 1 Protokołu Nr (...) do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonego w dniu 20 marca 1952 r. w P. (Dz.U. z 1995 r. Nr 36 poz. 175).

Reasumując Sąd Apelacyjny w całości podziela ustalenie Sądu I instancji co do tego że wykonywanych przez odwołującego czynności w okresie od 2 października 1987 r. do 31 lipca 1990 r. nie można potraktować jako służbę na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu art. 13 b ustawy skutkiem czego brak było podstaw do obniżenia emerytury w sposób wskazany w art. 15c ustawy z 16 grudnia 2016 r.

Z tych względów Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną na mocy art. 385 k.p.c.

Sławomir Bagiński Alicja Sołowińska Bożena Szponar-Jarocka